

Luister naar de podcast van *The Optimist!* P.8

The Optimist

THEMA: GEZOND VERSTAND
ZIJN WE WIJS GENOEG OM
ONZE 'HARSES' TE GEBRUIKEN?

GA OOK
ELEKTRISCH
VLIEGEN
(P.54)

ERIK SCHERDER EN
CHARLOTTE LABEE:

**'BEWEEG
EN VOED
JE BREIN!'**

**Sta op voor
je hersenen**

**Gezocht:
hermetische
wijsheid**

**Alles
voedt
je brein**

**Boerenverstand
in de praktijk**

VOOR ALLE WERELDVERBETERAARS! P. 14

Ouders runnen de crèche • Gamification • Hoe komt er vrede?
Impact met Social Finance • Autonomie volgens Miriam Rasch
Kanker in beeld • De Klimaatalmanak is er • Blij: Melvin Tjoe Nij

NO. 205 • JULI/AUGUSTUS 2022 • € 9,95

ZOEKEN NAAR FUNDAMENTELE VREDE

Wordt fundamentele
vrede belemmerd
door elke nieuwe crisis
om de incidentele
vrede te bewaren?
Odette de Neeling
en Sander Funneman
verkennen de haalbaarheid
en context van vrede die
blijvend van karakter is.

Door
SANDER FUNNEMAN EN
ODETTE DE NEELING

Er is een oorlog gaande in het hart van Europa en overal klinkt de roep om vrede. Maar wat is vrede eigenlijk? Dit voorjaar, op een zaterdagavond, kwamen we met een paar mensen bij elkaar om ruimte, tijd en aandacht te geven aan de kwaliteit van vrede. In de vaste overtuiging dat stilstaan bij vrede en dieper nadenken over vrede een daad stelt en de vrede wel degelijk dichterbij kan brengen, spraken we zo'n drie uur met elkaar over de volgende vragen: bestaat er zoiets als een innerlijke staat van vrede die blijft en die stand kan houden tussen mensen? En hoe ziet een pad naar zo'n fundamentele vrede er dan uit?

1

Illustratie
Mark Salk

ZOEKEN NAAR FUNDAMENTELE VREDE

Wordt fundamentele
vrede belemmerd
door elke nieuwe crisis
om de incidentele
vrede te bewaren?
Odette de Neeling
en Sander Funneman
verkennen de haalbaarheid
en context van vrede die
blijvend van karakter is.

Door

SANDER FUNNEMAN EN
ODETTE DE NEELING

Er is een oorlog gaande in het hart van Europa en overall klinkt de roep om vrede. Maar wat is vrede eigenlijk? Dit voorjaar, op een zaterdagavond, kwamen we met een paar mensen bij elkaar om ruimte, tijd en aandacht te geven aan de kwaliteit van vrede. In de vaste overtuiging dat stilstaan bij vrede en dieper nadenken over vrede een daad stelt en de vrede wel degelijk dichterbij kan brengen, spraken we zo'n drie uur met elkaar over de volgende vragen: bestaat er zoiets als een innerlijke staat van vrede die beklijft en die stand kan houden tussen mensen? En hoe ziet een pad naar zo'n fundamentele vrede er dan uit?

1

*Illustratie:
Mark Stolk*

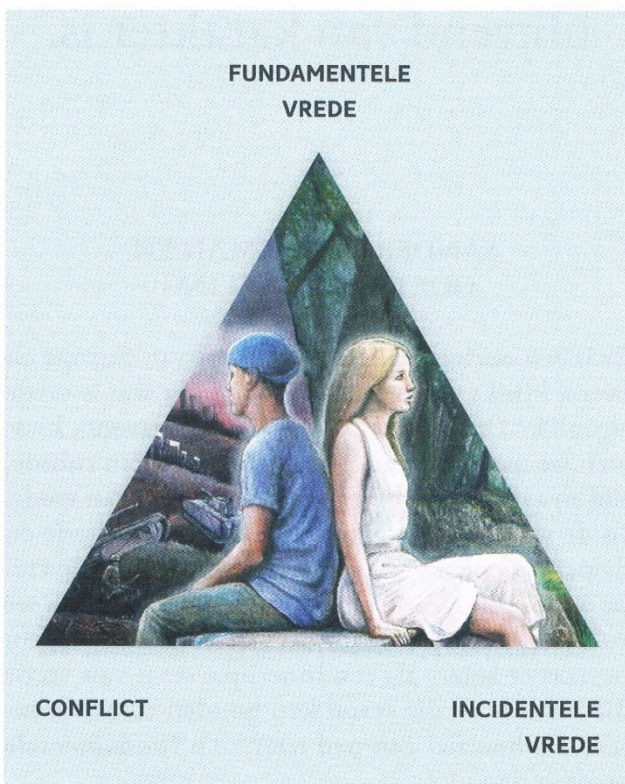

'BESTAAT ER
EEN VREDE DIE
ZICH VORMT
VOLGENS
ANDERE WET-
MATIGHEDEN?'

Twee soorten vrede

Vrede en conflict, vrede en dan oorlog, vrede en tegenstanders van de vrede met weer een gevecht tot gevolg, een staakt het vuren en een compromis, opnieuw vrede maar met frustratie die leidt tot agressie, maar door bemiddeling opnieuw een wapenstilstand, onvrede en agressie die escaleert door misverstanden en polarisatie en dan weer afkoelt tot een tijd van relatieve harmonie en een gewapende vrede met het wederzijds vermogen om elkaar te vernietigen als een stok achter de deur... Zo gaat het leven van het ene interbellum naar het andere. Is dat het menselijk lot?

Is het onvermijdelijk om steeds weer 'per ongeluk' terecht te komen in een conflict dat escaleert tot een strijd om vervolgens na veel schade en schande terug te keren tot een vorm van incidentele vrede, die naderhand slechts de voedingsbodem blijkt te vormen voor de volgende oorlog? Of bestaat er een fundamentele vrede? Een vrede die zich vormt volgens andere wetmatigheden, een vrede die kan beklijven, waarin geen compromissen gesloten hoeven te worden, die zich vormt uit fundamentele principes? Bestaat er een vrede die ontstaat uit de connectie met een meer constructieve en inspirerende invloed die alles in beweging zet en de mensen die ermee in aanraking komen leven, zuurstof

2

Vrede als een proces met niveaus

Op de lagere niveaus manifesteert incidentele vrede zich in een pauze tussen twee oorlogen (interbellum). Op de hogere niveaus is vrede een fundamenteel proces dat steeds opnieuw ontstaat uit een constructieve en inspirerende invloed die alles in beweging zet.

en voeding geeft? Onze gedachten gaan hierbij niet uit naar een perfecte staat van leven, maar juist meer naar een responsieve, imperfecte en open staat van leven.

Vrede in de natuur

Een rivier is een fundamenteel vredige biotoop. Alles wat van nature in en om de rivier leeft, verhoudt zich tot de rivier. De rivier is de immer verfrissende invloed. Ze houdt het leven dat ervan afhankelijk is gezond en in beweging.

Roofvissen die in zoet water leven jagen op amfibieën, zoals kikkers en salamanders en hun larven. Van de snoek is bekend dat zij bijna van alles eet; van kleine eendjes tot waterratten en alles wat daar tussen zit. En dan zijn er nog de meervallen en de befaamde piranha's met hun vlijmscherpe tanden en hun onstillbare verlangen naar vlees. Roofvissen houden zich als complementaire deelnemers aan de rivier nauwkeurig aan de wetten van de rivier. Het feit dat deze vissen andere vissen en dieren opeten, is geen oorlogsverklaring aan die dieren. Het is deel van de wetmatigheden van de rivier. De familieleden van opgegeten vissen vormen geen rancuneuze scholen en gaan niet massaal over tot de aanval om alle roofvissen voor eens en voor altijd uit de rivier te jagen.

Hetzelfde geldt voor het ecosysteem van een bos. Roofdieren als vossen, dassen en boommarters, jagen op muizen, konijnen en eekhoorns. De vossen vinden niet, op een kwade dag, een reusachtig leger van muizen tegenover zich dat voorgoed wil afrekenen met alle vossen. Vossen eten muizen en snoeken eten jonge watervogels. Dat is een wetmatigheid. Het is stil en vredig bij de rivier. Mensen groeten elkaar daar waar de wetten van de natuur gelden.

Staat van acceptatie

Hoewel de natuur een spiegel is voor mensen is het geen voorbeeld. Het gedrag van een roofvogel of een beer, een krokodil of een jakhals biedt geen *template* voor menselijk gedrag. Als mensen zich gaan gedragen als dieren, dan ontstaat er iets heel lelijks. Er ontstaat iets dat minder is dan dierlijk, simpelweg omdat mensen geen dieren of planten zijn.

De vrede die heerst in een bos of in een rivier heeft te maken met het feit dat alles wat deel uitmaakt van dat ecosysteem leeft in een fundamentele staat van acceptatie. De wet daarbij is niet: eten of gegeten worden. Het is: eten om te overleven. Er zit

3

4

geen wraak of wedijver in. Het heeft geen psychologische componenten. Er is in de natuur geen sprake van oog om oog, tand om tand. Dat komt omdat de natuur – de bomen, de dieren of de insecten – geen geheugen of bewustzijn hebben om wraak mee te calculeren.

Mensen hebben wel een bewustzijn en een geheugen. Dat betekent dat mensen veel meer moeten doen om te komen tot fundamentele vrede in de eigen menselijke biotoop.

Het feit dat dieren geen bewustzijn of geheugen hebben, betekent dat zij steeds opnieuw het volgende moment onbevangen tegemoet kunnen treden. De frustraties van de vorige dag spelen nauwelijks een rol, omdat er een nieuwe dag is in de overweldigende dynamiek die de natuur over hen uitstort. De vos is daarin nauwgezet begrensd door het vos-zijn en de adelaar door het adelaar-zijn.

Een cultuur van vrede

Mensen kennen die begrenzing niet. Voor mensen is alles mogelijk. Mensen kunnen elke rol spelen, alle keuzes maken, bewustzijn vormen over hun keuzes en geheugen opbouwen. Dat vraagt om behoedzaamheid, omdat dit betekent dat mensen daarmee ook zichzelf maken, door wat zij denken, kiezen en vinden.

Maar ook voor mensen geldt dat elke dag zich ontvouwt in een veel grotere context, waarin veel meer dingen volstrekt onbekend zijn dan bekend. En hoe dieper de contemplatie daarover, hoe groter het besef dat we eigenlijk helemaal niets onder controle hebben. Een meteorietinslag, een aardverschuiving of een tornado; het zijn allemaal fenomenale natuurkrachten die de menselijke nietigheid

'VREDE KOMT
VOORAL BIJ
MENSEN MET
HET VERMOGEN
OM HET
BEWUSTZIJN
TE GEBRUIKEN
OM ALLES WAT
ER GEBEURT
TE PLAATSEN
IN EEN VEEL
GROTERE
CONTEXT.'

3

Odette de Neeling

4

Sander Funneman

illustreren. Net als de dieren zouden mensen de gevolgen van natuurkrachten en allerlei andere gebeurtenissen die buiten onze invloed om een impact hebben op ons leven, ook niet persoonlijk moeten nemen. Het is zinloos. Want is het niet beter om direct met een schone lei te beginnen en alle energie te richten op dat wat nu mogelijk is?

Daarin houdt de natuur ons een spiegel voor; een fundamentele niet-rancuneuze spiegel, een spiegel van vrede waarin wij de kwaliteiten van acceptatie, bescheidenheid, de bereidwilligheid om vol goede moed weer opnieuw te beginnen, kunnen leren beoefenen.

Nieuwe taal

In een bos en in een rivier verandert alles voortdurend. Vrede in de natuur vloeit voort uit de gewilligheid van al het leven in het bos en in de rivier om alle verkrampingen over die veranderingen los te laten. Veranderingen vormen de nieuwe taal voor de toekomst. Dieren en planten gaan mee in die taal en hebben hun leven zo ingericht dat zij tot de laatste dag voor honderd procent responsief blijven naar die taal.

Dat is wat mensen kunnen leren van de natuur. Door die aanpassingsgezinde en veranderingsbereidwillige houding deel uit te laten maken van de nieuwe cultuur, begint die cultuur meer te passen op de natuur. Het wordt dan een cultuur die erop gericht is om een nieuwe en puur menselijke bijdrage te leveren aan de komst van de veranderingen.

Vrede is loslaten. Vrede is in bescheidenheid. Vrede is in het even niet weten. Vrede is in het accepteren. Vrede komt met het vermogen om te veranderen met de veranderingen, met het vermogen om ons aan te passen, te vergeven. Maar vooral komt vrede bij mensen met het vermogen om het bewustzijn te gebruiken om alles wat er gebeurt te plaatsen in een veel grotere context. De participatie van mensen vanuit het bewustzijn over een grotere context brengt een verbonden vrede, een vrede die beklijft omdat die vrede niet is opgehangen aan onze verhouding met andere mensen of met de waan van de dag, maar is verstrengeld met een steeds nieuwe energie die ons verbindt met de toekomst. ●

Praat mee over de fundamentele van vrede in een filosofisch café van de Template Stichting. Kijk voor meer informatie op: www.template.nl.